

Service de Protection de la Communauté Juive
שירות ההגנה על הקהילה היהודית

2015

דו"ח על מצב האנטישמיות בצרפת

מקור הנתונים הסטטיסטיים: משרד הפנים הצרפתי וה-SPCJ

הדו"ח על מצב האנטישמיות בצרפת
בשנת 2015 מוקדש לזכר קורבנות
הטרור בצרפת בשנת 2015,
למשפחותיהם ולכל קרוביהם.

שארלי-הבדו

מונרוג'

היפר-כשר

ויילז'וויף

סן-קנטן פאלאויר

סן-דני

הטראסות בבתי קפה ברחבי פריז
מועדון ה-באטאקלאן

קורבנות הפיגוע האנטישמי בהיפר-כשר ב-19 בינואר 2015

יוהן כהן ז"ל, בן 20

יוהן כהן עבד במכולת "היפר כשר".

אביו אלג'יראי במוצאו ואימו מתוניסיה. הוא היה חובב גדול של מוסיקת ראפ, והיה נכדו של הזמר היהודי-תוניסאי דוקה.

אחרי שסיים את בחינות הבגרות החל ללמוד בבית ספר מקצועי לבנקאות ובמקביל החל לעבוד בהצלחה רבה ב"היפר כשר".

הוא היה צעיר חברותי, נעים הליכות ואוהב אדם.

יוהן הוא צעיר הקורבנות ב"היפר כשר".

בעיר סארסל שבה נולד, שונה שמה של אחת הכיכרות והיא קרויה כעת על שמו. בכיכר הוצבה לוחית זיכרון, שבה נכתב: "אהב את החיים והעניק אושר לכל הקרובים לו".

פיליפ ברהם ז"ל, בן 45

אב לשלושה ילדים, מנהל מכירות בחברת מחשבים, אחיו של רב בית הכנסת של פאנטון.

הוא היה יהודי מאמין ונהג להתפלל בבית הכנסת של קאשאן, שם היה אחד מעמודי התווך של הקהילה. את קניותיו נהג לערוך ב"היפר כשר".

הוא היה אדם אופטימי מאוד, מסור, תמיד נכון לסייע לאחר.

פרנסואה-מישל סעדה ז"ל, בן 64

יליד תוניס, מנהל מכירות לשעבר, גמלאי צעיר שהתגורר זה עשרים שנה בפונטניי-סו-בואה. היה אמור לנסוע שבוע אחרי הפיגוע לוונציה, לרגל יום הולדתה ה-60 של רעייתו. הוא היה אדם נדיב מאוד, כל הזמן ביקש שלום. היה אדם ישר ומלא יושרה.

יואב חטב ז"ל, בן 21

יואב היה בנו של הרב הגדול של תוניס, שם מתגוררת כל משפחתו. הוא בא לפריס כדי ללמוד וגר אצל דודתו. הוא היה צעיר דינמי מאוד, מלא עניין וסקרנות. ב-1985 נהרגה דודתו של יואב מצד אימו בפיגוע בבית הכנסת "גריבה" בג'רבה, והיא בת 17 בלבד. יואב הוא הקורבן הרביעי של הפיגוע ב"היפר כשר". הוא נהרג כשניסה לחטוף מאחד המחבלים את נשקו.

ה-SPCJ

ה-SPCJ, שרות ההגנה על הקהילה היהודית, נוסד בשנת 1980 - למחרת הפיגוע בבית הכנסת ברחוב קופרניק בפריס.

ה-SPCJ נוצר כתוצאה מן המאמץ והרצון המשותף של מספר גופים בקהילה: ה-CRIF - המועצה המייצגת של המוסדות היהודיים בצרפת, ה-FSJU - הקרן היהודית הסוציאלית, והקונסיסטוריות. גופים אלה ביקשו להגן על הקהילה היהודית של צרפת בכללותה. חברי הוועד המנהל של ה-SPCJ ממונים על-ידי הגופים המייסדים. נשיא ה-SPCJ הוא מר אריק דה-רוטשילד.

קיומו של הארגון מאז שנות ה-80 מוצדק בשל איומי הטרור והאנטישמיות בצרפת הנמשכים זה 35 שנה, ומתוך ההכרה בצורך לסייע לקהילה היהודית לקיים אורח חיים יהודי בצרפת ולשמור על חופש הביטוי של הזהות היהודית על כל גווניה.

ה-SPCJ הוא ארגון א-פוליטי הפועל ללא כוונת רווח. ייעודו הבלעדי של הארגון הוא להגן על החיים היהודיים בצרפת.

המתודולוגיה

מאין מגיעים הנתונים לסקר?

לנוכח ההתפרצות המחודשת של האירועים האנטישמיים בספטמבר 2000, הפקידו מנהיגי מוסדות הקהילה היהודית בידי ה-SPCJ את האחריות הבלעדית לאיסוף נתוני האירועים האנטישמיים בצרפת.

לצורך ביצוע המשימה המורכבת ורחבת היריעה של איסוף הנתונים, פועל ה-SPCJ בשיתוף פעולה הדוק עם "מחלקת הסיוע לקורבנות" במשרד הפנים הצרפתי. הודות לחילופי המידע המדויקים והעקביים מתאפשר איסוף נתונים מפורט ומהימן.

אלו מעשים אנטישמיים נכללים בסקר?

הסקר כולל מעשים אנטישמיים שדווחו למשטרה, שהוגשה בגינם תלונה ואשר דווחו ל-SPCJ. הסקר כולל גם נתונים המגיעים מזרועות המשטרה השונות בכל רחבי צרפת, אותם מרכז משרד הפנים הצרפתי.

בשל ההקפדה על פרמטרי דיווח נוקשים ומדויקים, לא נכללו בסקר מעשים אנטישמיים אשר, גם אם הגיעו לידיעתו של ה-SPCJ, לא הוגשה בגינם תלונה רשמית ולכן לא ניתן היה לכללם בנתונים הסטטיסטיים הרשמיים.

בנוסף יש לציין כי אין מתבצע רישום שיטתי ומסודר של תכנים אנטישמיים המופצים באינטרנט.

בשל כל הסיבות הללו, הנתונים הסטטיסטיים המוצגים בדו"ח זה הם עדות מהימנה בכל הקשור למגמות העיקריות הקיימות, אולם יש לראותם כאומדן-פחת ביחס למציאות האנטישמית האלימה בפועל, הקיימת בשטח צרפת בשנת 2015.

להלן המינוח בו משתמש משרד הפנים הצרפתי:

"מעשים" מורכבים מ"פעולות" ומ"איומים"

האיומים כוללים:

אמירת מלים מאיימות, תנועות איום, תנועות פוגעניות
הפצת דואר שטנה או עלוני שטנה
כתובות שטנה

הפעולות כוללות:

פיגועים או ניסיונות לבצע פיגועים
רצח או ניסיון לרצח
מעשי אלימות
הצתה או ניסיון להצתה
פגיעה ברכוש או במבנים, ונדליזם

נתונים וניתוחים סטטיסטיים

1. 9	תיאור העובדות וניתוחן
2. 12	טבלה מסכמת של המעשים האנטישמיים שנסקרו בצרפת ב-2015
3. 13	אנטישמיות בצרפת ב-2015
4. 15	מעשים אנטישמיים שנרשמו בצרפת בין השנים 1998-2005
5. 16	גזענות ואנטישמיות ב-2015
6. 17	חלוקה גיאוגרפית של המעשים האנטישמיים בשנת 2015

1. תיאור העובדות וניתוחן

האנטישמיות בצרפת בשנת 2015: גבוהה באופן קיצוני, אלימה ביותר, נובעת ממקורות צרפתיים פנימיים:

- ב-2015 בוצעו בצרפת 808 מעשים אנטישמיים. מספר זה כולל אך ורק את המקרים שבעקבותיהם הוגשה בפועל תלונה למשטרה. מדובר במספר גבוה ביותר.
- בשנת 2015 נלקחו 29 בני ערובה (גברים, נשים, ילדים ותינוקות) בסופרמרקט כשר. האירוע התרחש ב-9 בינואר 2015. במהלך האירוע הוצאו להורג 4 בני אדם.
- לראשונה הגיעה האנטישמיות בצרפת לרמה גבוהה באופן קיצוני, ללא כל קשר לסכסוך מזוין כזה או אחר במזרח התיכון. המעשים האנטישמיים שבוצעו בצרפת בשנת 2015 הינם תוצר של גורמים פנימיים. כיום אנו רואים שהאנטישמיות הצרפתית הפנימית חזקה במידה כזו שדי בה כדי לחולל שיאים של אנטישמיות.
- בשנת 2015 שוב ספגו היהודים, המהווים פחות מ-1% מאוכלוסיית צרפת, 40% מן המעשים הגזעניים שבוצעו בצרפת בכלל, ו-49% מן התקיפות האלימות על רקע גזעני.
- בשנת 2015 קיבלה משטרת צרפת בממוצע 2 דיווחים על פעולות אנטישמיות בכל יום.
- בשנת 2015 נרשם מספר גדול של עדויות מפי כאלה שנפלו קורבן לפעולות אנטישמיות אולם בחרו שלא להגיש תלונה במשטרה על העלבונות האנטישמיים שהוטחו בהם, על האיומים שספגו או על התקיפות ה"קלות" שבוצעו נגדם, וזאת חרף העובדה שחודשים ספורים קודם לכן הוצאו יהודים להורג רק בשל היותם יהודים. בפועל, יותר מאי-פעם, המספר האמיתי של אירועים על רקע אנטישמי שבוצעו בצרפת בשנת 2015 למעשה גבוה בהרבה מן המספר העולה מן הסקר, שכן זה האחרון כולל רק את המקרים שבעקבותיהם הוגשה בפועל תלונה למשטרה.
- עולה בהתמדה מספרם של יהודי צרפת הבוחרים להגר למדינות אחרות או המתכננים לעשות זאת. חלק ניכר מיהודי צרפת שוב אינו מצליח להבין איזה מקום תופסים היהודים באומה הצרפתית, וחש שבנוסף לאי-הביטחון הפיזי שבו הם שרויים, המדינה כבר איננה מבינה אותם. אחרים חשים שייאלצו לותר על חלק מזהותם, כמו אמרו שלהיות יהודי בצרפת היא משימה קשה מדי. שתי התופעות הללו מעידות על תחושת מצוקה עמוקה והולכת ומתגברת בקרב יהודי צרפת.
- הסכנה הגלומה בסירוב להישיר מבט אל התופעה רבת הפנים הקרויה "האנטישמיות בצרפת", כמו-גם הסכנה הגלומה בהמעטת ערכה, היא אותה סכנה ותיקה, שכבר נתקלנו בה בעבר: מי שמתעלם מן הדבר בעודו באיבו, מי שממעיט מערכו של האיום, עלול לגרום לצמיחתו של האיום לממדים כאלה, שבעתיד לא ניתן יהיה להשתלט עליהם. הדבר נכון כמובן עבור יהודי צרפת, אבל הוא נכון גם עבור צרפת כולה.

בצרפת הורגים בשנת 2015:
 יהודים בשל היותם יהודים
 קריקטוריסטים בגלל דעותיהם
 שוטרים בבגללשל מה שהם מייצגים
 צרפתים בגלל מה שהם מגלמים

אלפי הג'יהאדיסטים הצרפתים שהתגלו בשנים האחרונות גדלו במדינה שבה מספר המעשים האנטישמיים היה בסדר גודל של 80 מקרים בשנה, זאת עד לשנת 1999. מה יעשו, ולמה יתפתחו אותם ילדים שגדלו בשנים האחרונות, בתנאים שבהם ה"נורמה" עומדת כבר על 800 מקרים אנטישמיים בשנה? מה יהיה מספרם? כמה יעזו להרחיק לכת?

איומים מדאיגים ביותר לשנים הבאות:

שנת 2016 רק החלה וכבר היינו עדים לתקיפה אלימה במיוחד, בסכין "מצ'טה", שבוצעה בכוונה מוצהרת להרוג יהודים. ההתקפה בוצעה על-ידי תוקף בן 15. תקיפה זו חוללה פולמוס מפתיע ברחבי הקהילה היהודית, שזכה להדים נרחבים גם באמצעי התקשורת: האם צריכים היהודים להסיר את הכיפה מראשיהם? להפוך ליהודים בסתר? זוהי צרפת, שנת 2016.

רעיון זה מהווה כפירה כפולה

הראשונה: דיון זה מחמיץ את העיקר. תחת שיתמקד בסיבות, הוא בוחן את התוצאות. הבעייה איננה היהודים חובשי הכיפה (או אלה שאינם חובשי כיפה). בעייתם האמיתית של יהודי צרפת - ושל כל הצרפתים בכלל - היא הטרוריסטים ועצם ההפצה של רעיונות שטנה הרסניים.

זה הנושא שבו יש להתמקד, ואין להסוותו או לטייחו בדיון אחר (שהתשובות עליו הן עניין של החלטה אישית ואינדיבידואלית) הגורם לנו להעלים עין מן הבעיה האמיתית.

הכפירה השנייה: היפוך האחריות. הדבר משול לאישה אשר, לאחר שנאנסה, דורשים ממנה לא ללבוש חצאיות קצרות! מי כאן הקורבנות, ומי האשמים?

השאלה איננה אם יהודים צריכים או אינם צריכים לחבוש כיפה - אלא האם יכולים היהודים להוסיף להיות יהודים בצרפת, מבלי שהדבר יעמיד אותם בסכנת מוות?

במלים אחרות: "האם ניתן היום להיות יהודי חופשי בצרפת?"

שמענו את האדם שהותקף במצ'טה בעיר מרסיי אומר כי הוא מרגיש כי בטוח יותר לחבוש כובע מצחייה מאשר כיפה. בתהליך האישי של התגברות על טראומה, יש לברך על כל סימן, ולו הקל שבקלים, לשיקומה של תחושת הביטחון העצמי. שומה עלינו לברכו על אומץ הלב שהוא מגלה.

עם זאת, בהקשר כללי יותר, מהן בדיוק סגולותיו המשוערות של כובע המצחיה? מה מנסים לומר כאן ליהודי צרפת? האם יבטיח כובע מצחייה את בטחונם? הרעיון הזה מבטא חוסר מודעות המשולבת בנאיביות ובהכחשת המציאות. שוב אין מדובר רק ב"תחושת הביטחון" (האשלייתית) שחש מי שהוא יהודי בצרפת. עכשיו מדובר פשוט בשמירה על החיים.

ערנות אזרחית לכל: עלינו ללמוד, כיחידים וכקבוצה, להתמודד עם הטרור

ללמוד כיצד לזהות בסביבתנו היומיומית אנשים חשודים, ללמוד מה הדרך הנכונה להגיב במקרה של התקפה, לדעת כיצד לדווח באופן ברור ויעיל למשטרה וכיצד לסייע למי שמתקיפים אותו... לאלץ את עצמנו ללמוד את הדברים הללו, שהם בבחינת רע הכרחי... כל הדרכים הללו יאפשרו לנו לחוש, בצדק, בטוחים יותר. מדובר בפעולה שהיא אישית וקולקטיבית כאחד, שתאפשר לנו ללמוד להתמודד עם הסכנה ולהתכונן אליה ככל שניתן.

כולנו מודעים לסיכוני האש ויודעים כיצד להגיב במקרה של שריפה. לנוכח גל הטרור המזעזע את צרפת ולנוכח האיומים על צרפת, האם לא הגיעה השעה שנכיר באותה המידה גם את הצעדים שיש לנקוט כנגד בטרור?

2. טבלה מסכמת של המעשים האנטישמיים שנסקרו בצרפת ב-2015

מעשים אנטישמיים שנסקרו בצרפת בין ה-1 בינואר ל-31 בדצמבר 2015

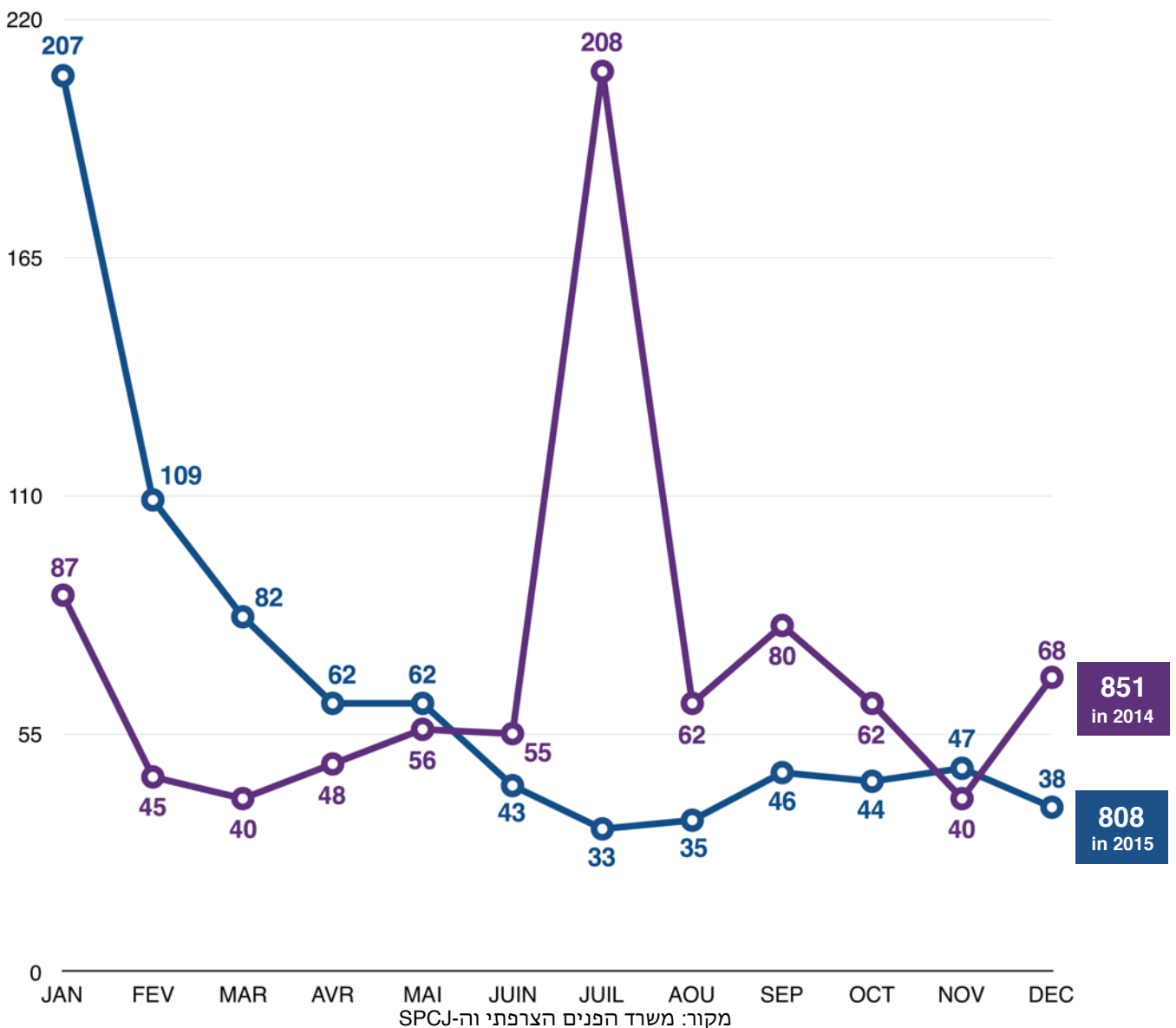
סוג המעשה	JAN	FEB	MAR	APR	MAY	JUN	JUL	AUG	SEP	OCT	NOV	DEC	סה"כ לפי סוג	תזכורת 2014	תזכורת 2013	השוואה /2014 /2015 %	השוואה /2013 /2015 %	
	פעולות	פיגוע או ניסיון לפיגוע	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	0		
רצח או ניסיון לרצח		29	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	31	0	1			
אלימות		11	5	9	4	6	5	5	5	6	4	3	3	66	108	49		
הצתה או ניסיון להצתה		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	3		
פגיעה ברכוש, ונדלילים		23	16	4	9	9	9	7	2	6	6	8	10	109	126	52		
סך הכל פעולות	64	21	13	13	15	14	12	7	12	11	12	13	207	241	105	-14 %	+97%	
תזכורת 2014	24	9	15	13	15	22	62	16	19	18	12	16	241					
תזכורת 2013	6	9	14	12	13	9	7	3	7	9	8	8	105					
איומים	מלים או תנועות מאיימות או התנהגות פוגענית	60	34	25	20	22	18	16	10	18	13	10	259	261	152			
	הפצת דואר שטנה ועלוני שטנה	25	11	8	8	10	1	1	2	6	7	7	92	60	38			
	כתובת שטנה	58	43	36	21	15	10	4	16	10	14	15	8	250	289	128		
סה"כ איומים	143	88	69	49	47	29	21	28	34	33	35	25	601	610	318	-1 %	+89%	
תזכורת 2014	63	36	25	35	41	33	146	46	61	44	28	52	610					
תזכורת	31	28	29	34	19	34	31	15	27	19	31	20	318					
TOTAL	207	109	82	62	62	43	33	35	46	44	47	38	808	851	423	-5 %	+91%	
תזכורת 2014	87	45	40	48	56	55	208	62	80	62	40	68	851					
תזכורת 2013	37	37	43	46	32	43	38	18	34	28	39	28	423					

מקור: משרד הפנים הצרפתי וה-SPCJ

3. אנטישמיות בצרפת ב-2015

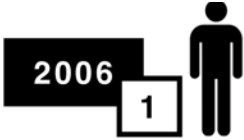
- ▶ **2015: שוב גרמה האטישמיות בצרפת להרג.**
אלימות אנטישמיות תמיד גוררת אחריה אלימות אנטישמית נוספת. בעקבות הפיגוע הרצחני ב-8 בינואר 2015, חלה עלייה ניכרת במספר המעשים האנטישמיים. 316 מעשים אנטישמיים נספרו בחודשים ינואר ופברואר בלבד.
- ▶ בשנת 2015 בוצעו בצרפת 808 מעשים אנטישמיים שבגינם הוגשה תלונה. מדובר במספר גבוה באורח חריג.
- ▶ 29 בני אדם (גברים, נשים, ילדים ותינוקות) נלקחו כבני ערובה ב"היפר כשר" ב-9 בינואר. במהלך האירוע הוצאו 4 אנשים להורג.
- ▶ בממוצע מדווחת המשטרה על 2 אירועים אנטישמיים מדי יום ביומו.

מעשים אנטישמיים בצרפת בשנים 2014 ו-2015 - פיזור חודשי

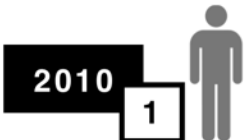

בשנת 2015 בוצעו 31 מעדי רצח או ניסיון לרצח: ב-9 בינואר נלקחו 29 אנשים (גברים, נשים, ילדים ותינוקות) כבני ערובה. ארבעה מתוכם הוצאו להורג. כמו כן בוצעו במרסיי שתי התקפות באמצעות סכין, האחת באוקטובר והשנייה בנובמבר.

מעשי רצח או ניסיון לרצח על רקע אנטישמי, שנרשמו בצרפת מאז שנת 2006

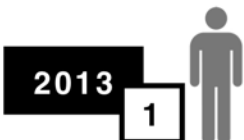
אילן חלימי ז"ל, נחטף, נכלא, מעונה ולבסוף נרצח על-ידי שוביו - מן ה-20 בינואר עד ה-13 בפברואר 2006

פיגוע דקירה בשטראסבור - פצוע אחד - ה-30 באפריל 2010

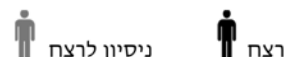
פיגוע נגד בית-ספר יהודי בעיר טולוז - 4 הרוגים (מתוכם 3 ילדים) ופצוע אחד
 גבריאל סנדלר ז"ל - אריה סנדלר ז"ל - ג'ונתן סנדלר ז"ל - מרים מונסונגו ז"ל
 פיגוע נגד מכולת כשרה בעיר סארסל - פצוע אחד - ה-19 בספטמבר 2012

פיגוע דקירה באמצעות "סכין יפנית" בפריס - פצוע אחד - ה-23 באפריל 2013

פיגוע נגד סופרמרקט כשר בפורט-דה-ונסן בפריס - 29 בני ערובה, 4 הרוגים - ה-9 בינואר 2015
 יוהן כהן ז"ל - פיליפ ברהם ז"ל - פרנסואה-מישל סעדה ז"ל - יואב חטאב ז"ל
 פיגוע דקירה במרסיי - פצוע אחד - ה-24 באוקטובר 2015
 פיגוע דקירה במרסיי - פצוע אחד - ה-18 בנובמבר 2015

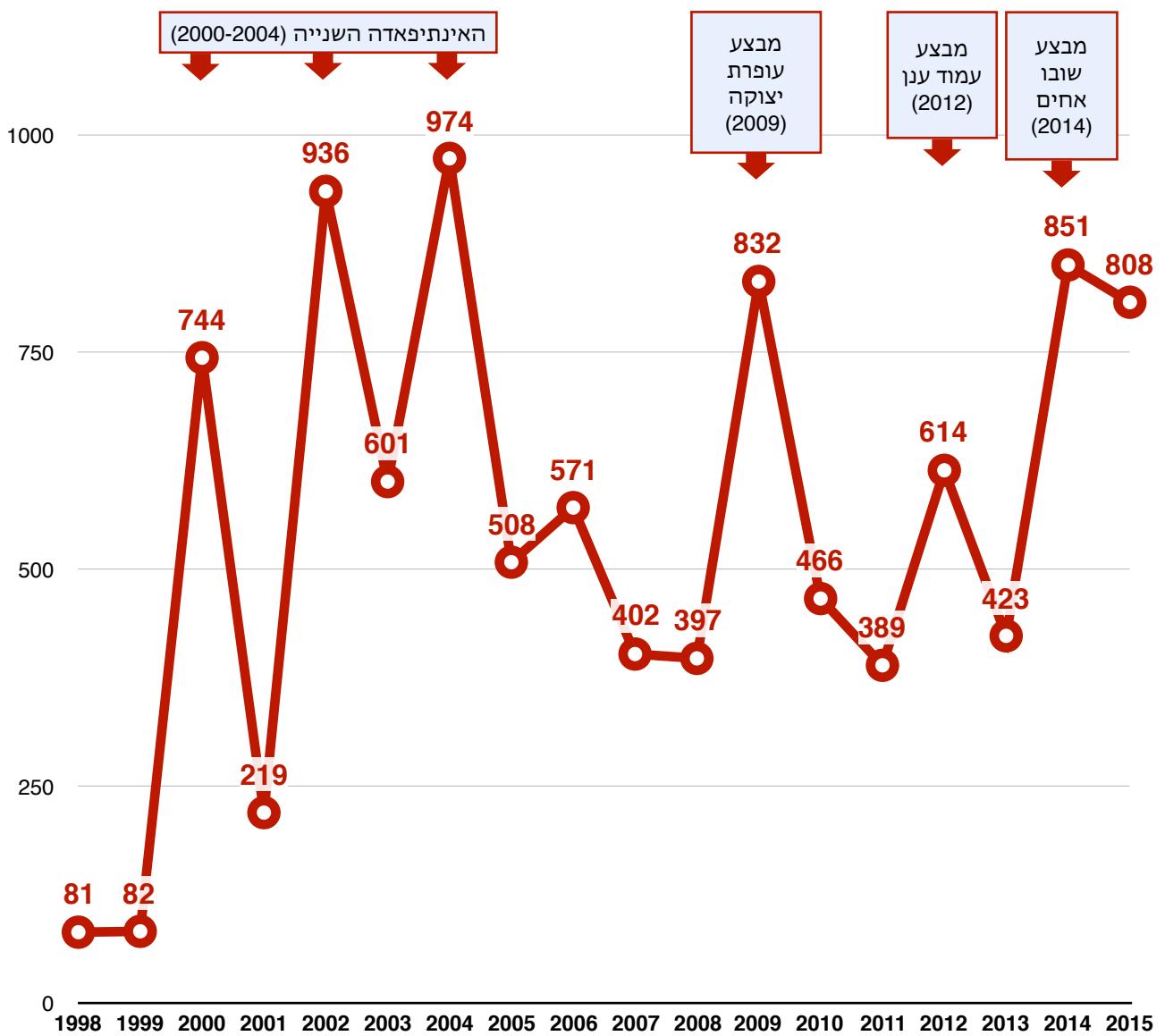

מקור: משרד הפנים הצרפתי וה-SPCJ

4. מעשים אנטישמיים שנרשמו בצרפת בין השנים 1998-2005

▶ לראשונה מגיעה האנטישמיות בצרפת לרמה גבוהה באופן קיצוני ללא כל קשר לסכסוך מזוין כזה או אחר במזרח התיכון. המעשים האנטישמיים שבוצעו בצרפת בשנת 2015 הינם תוצר של גורמים פנימיים. כיום אנו רואים שהאנטישמיות הצרפתית הפנימית חזקה במידה כזו שדי בה כדי לחולל שיאים של אנטישמיות.

מעשים אנטישמיים שנרשמו בצרפת בין השנים 1998-2015

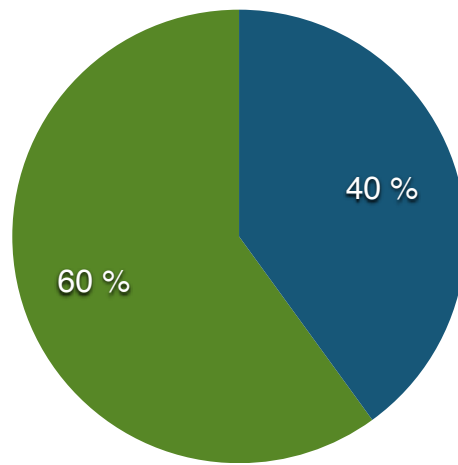
מקור: משרד הפנים הצרפתי וה-SPCJ

5. גזענות ואנטישמיות ב-2015

▶ 40% מן המעשים הגזעניים שבוצעו בצרפת בכלל, ו-49% מן התקיפות האלימות על רקע גזעני, כונו כנגד יהודים – זאת למרות שהיהודים מהווים פחות מ-1% מן האוכלוסייה הכללית בצרפת.

שיעור האירועים האנטישמיים מתוך סך האירועים הגזעניים בשנת 2015

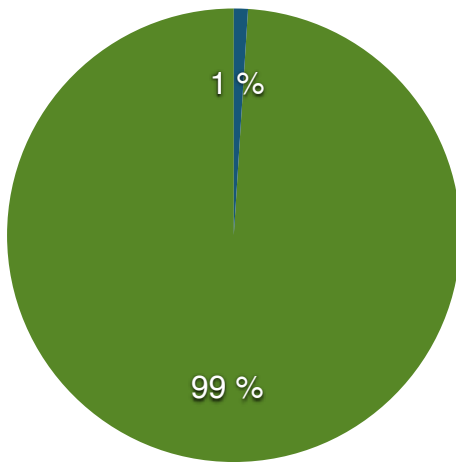
- אירועים אנטישמיים
- אירועים גזעניים אחרים

מקור: משרד הפנים הצרפתי

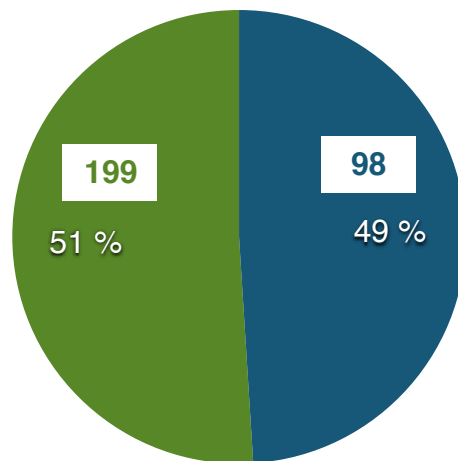
שיעור האוכלוסייה היהודית באוכלוסייה הכללית

היהודים מייצגים פחות מ-1% מן האוכלוסייה הכללית בצרפת

שיעור התקיפות האלימות שבוצעו על רקע אנטישמי מתוך סך התקיפות האלימות הגזעניות בשנת 2015

- תקיפות אלימות על רקע אנטישמי
- תקיפות אלימות על רקע אחר

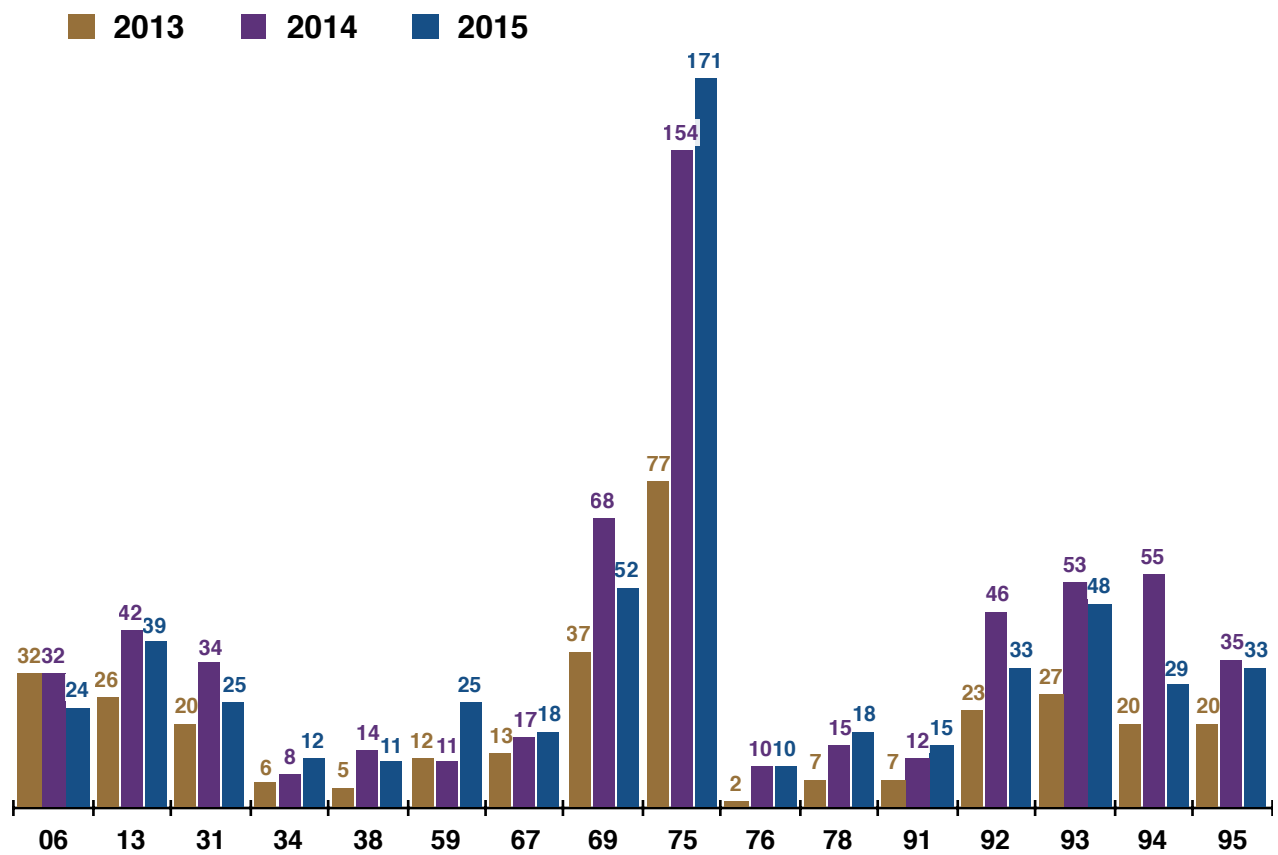

מקור: משרד הפנים הצרפתי

6. חלוקה גיאוגרפית של המעשים האנטישמיים בשנת 2015

יש מחוזות בצרפת שבהם האנטישמיות היא תופעה כרונית ▶

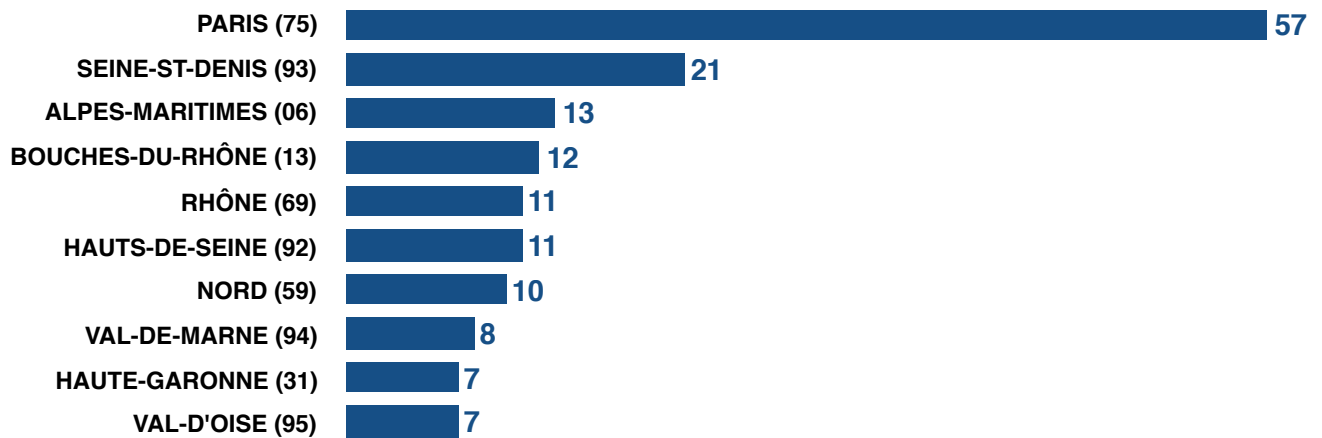
חלוקת המעשים האנטישמיים שנרשמו בצרפת בשנים 2013, 2014 ו-2015 לפי מחוז*

*בגרף זה מיוצגים רק המחוזות שבהם דווח ב-2015 על עשרה מעשים אנטישמיים או יותר

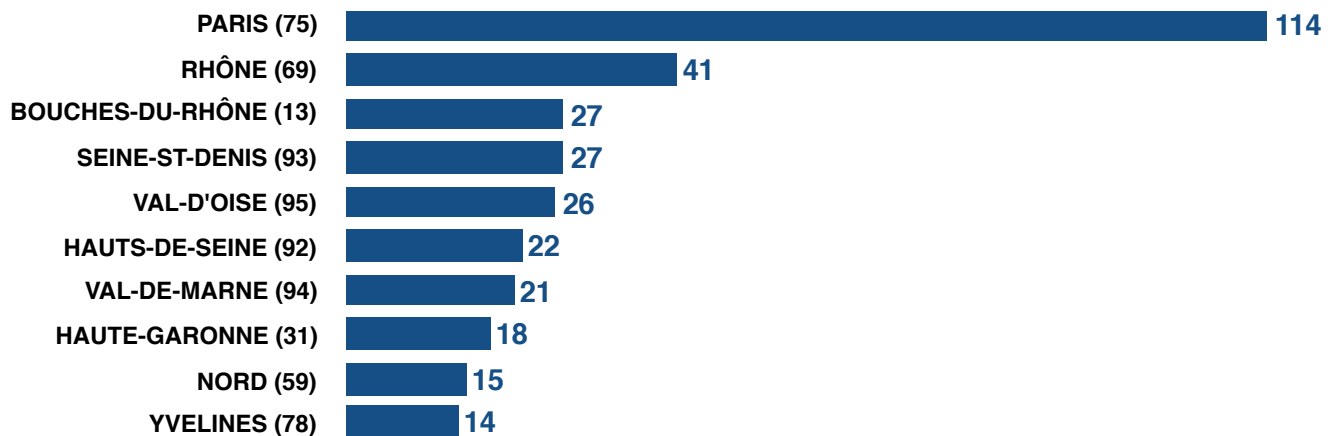
מקור: משרד הפנים הצרפתי וה-SPCJ

עשרת המחוזות הנגועים ביותר בפעולות אנטישמיות בשנת 2015

מקור: משרד הפנים הצרפתי וה-SPCJ

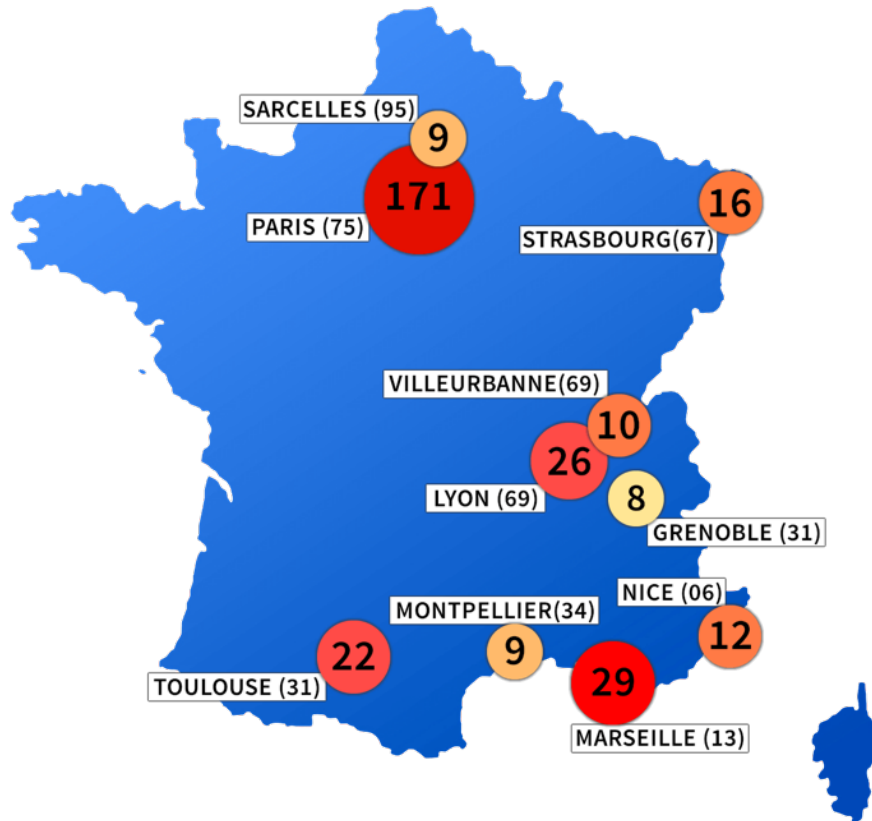
עשרת המחוזות הנגועים ביותר באיומים אנטישמיים בשנת 2015

מקור: משרד הפנים הצרפתי וה-SPCJ

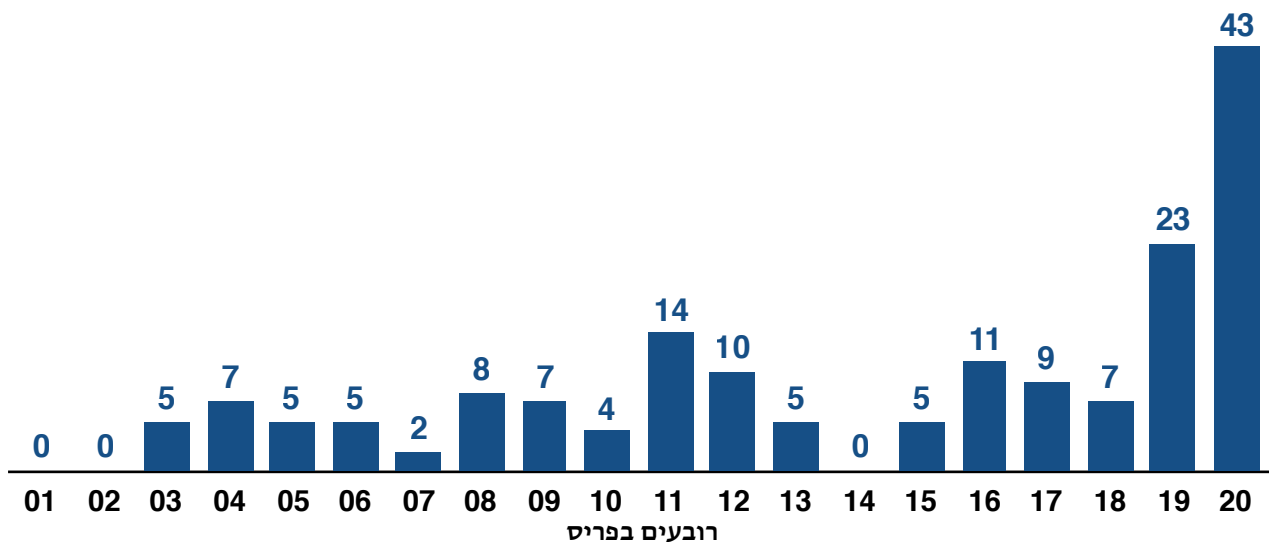
הערים הנגועות ביותר במעשים אנטישמיים בשנת 2015 הן: פריס, מרסיי, ליון, טולוז, סטרסבור, ניס, ויילרבאן, מונפלייה, סארסל וגרנובל

עשר הערים הנגועות ביותר באנטישמיות בשנת 2015

מקור: משרד הפנים הצרפתי וה-SPCJ

מעשים אנטישמיים שדווחו בפריס בשנת 2015, לפי רובע

הרובע ה-20: מספר זה נמצא קשור ישירות לפיגוע שבוע ב-9 בינואר 2015 בסופרמרקט הכשר, שבמהלכו נלקחו 29 אנשים כבני ערובה, מתוכם הוצאו 4 להורג
מקור: משרד הפנים הצרפתי וה-SPCJ

Service de Protection de la Communauté Juive שירות ההגנה על הקהילה היהודית

היית עד - או נפלת קורבן - לאירוע אנטישמי?
במקרה של איום או סכנה
פנה למספר הבא:

0 800 18 26 26

שיחת חינם, פעיל 24 שעות ביממה כל ימות השבוע

דו"ח זה הוכן בתמיכתה של הקרן להנצחת השואה (FMS)

Crif

www.antisemitisme.fr